

- 4) підвищення інноваційного рівня бізнес-процесів та підприємства в цілому;
- 5) впровадження в комерційну та господарську діяльність інноваційних технологій, продуктів та інструментів;
- б) підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Досліджуючи впровадження реінжинірингу в бізнес-процеси електронної торгівлі необхідно визначитись у яких напрямках їх здійснювати. Одним із найбільш важливих напрямків реінжинірингу в електронній торгівлі є комунікаційна система, яка направлена на встановлення взаємодії підприємства з персоналом, покупцями, потенційними споживачами, партнерами та іншими стейкхолдерами.

Наразі існує велика кількість засобів та інструментів діджиталізації бізнес-процесів на підприємствах, що спеціалізуються на інтернет-торгівлі, які можливо реалізовувати в рамках реінжинірингу. Основними з них є такі: формування комунікаційних систем взаємодії зі споживачами та іншими зацікавленими суб'єктами формального та неформального характеру на основі застосування сучасних менеджерів та чат-ботів в соціальних мережах (Viber, Telegram, Instagram, TikTok, інш.); вдосконалення існуючої на підприємстві комунікаційної системи на основі використання діджитал-технологій; побудова системи оповіщення та ознайомлення споживачів та інших стейкхолдерів із діджитал-продуктами та інструментарієм, який застосовує підприємство; запровадження фінансових діджитал-інструментів, застосовуваних для проведення платежів та розрахунків; розробка та запровадження навчальних програм для співробітників та клієнтів підприємства з використанням засобів цифрових технологій, в тому числі на основі інтернет-платформ Zoom, Microsoft Teams, Skype, що особливо актуально в умовах дистанційної роботи під час пандемії COVID-19 та воєнного стану в Україні.

Останні роки бурхливого розвитку набула електронна комерція та інтернет-торгівля, що пов'язують з одного боку з карантинними обмеженнями під час пандемії коронавірусної хвороби, з іншого – із діджиталізацією більшості сфер життя. Трансформаційні зміни в економічних системах потребують кардинальних змін на підприємствах електронної комерції, які доцільно проводити на основі методів реінжинірингу із застосуванням сучасних діджитал-інструментів та засобів.

1. Березовська Л. О., Кириченко А. В. Розвиток електронної комерції в Україні та ЄС. *Економіка і суспільство*. 2022. Випуск 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1614>

2. У світі зафіксоване безпрецедентне зростання обсягів електронної комерції та безконтактних платежів Logist.FM. 2020. URL: <https://logist.fm/news/u-sviti-zafiksovaneebezprecedentne-zrostannya-obsyagiv-elektronnoyi-komerciyi-ta-bezkontaktnih>

3. Бергер А. Д., Галета А. С. Світові тенденції розвитку електронної комерції з урахуванням кризових умов пандемії COVID-19. *Економіка і суспільство*. 2021. Вип. 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/348/333>

4. Пчелинська Г. В., Васильєва Т. С. Digital-трансформація бізнесу в умовах пандемії. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 6 (270). С. 55–59. URL: nals.snu.edu.ua/index.php/VisnikSNU/article/view/24/20

5. De Clerck J.-P. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences URL: <https://www.i-scoop.eu/digitization-digitalization-digitaltransformation-disruption/>.

6. Момот О. Реінжиніринг – один з шляхів по виходу українських підприємств із світової кризи. Збірник наукових праць "Високі технології в машинобудуванні". 2010. Вип. 1 (20). С. 140–149.

7. Ольшанський О. В. Розроблення структури та класифікації бізнес-процесів підприємств торгівлі. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 544–547.

8. Полінкевич О. М. Механізми адаптації бізнес-процесів промислових підприємств до нової економіки : монографія. Луцьк : РВВ Луцьк. нац. техн. ун-ту, 2014. 448 с.

Лучна Л. В.

Науковий керівник: Овсієнко Н. В., к.е.н.

Приватний ВНЗ «Європейський університет»

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах формування ринкових відносин, нестабільної економічної та політичної ситуації в країні, інтеграції та глобалізації України в спільні союзи зі світовими лідерами, підприємства змушені швидко реагувати на зміни. Рушійною силою в цих еволюційних процесах виступає реструктуризація, яка відображає комплекс заходів по удосконаленню роботи підприємств, що пов'язані зі зміною організаційної структури внутрішніх та зовнішніх ланок виробничих установ. Згідно з дослідженнями газети «Економічна правда», за період з 24 лютого до середини 2022 року, 52% підприємств зазначили, що їм довелося змінити бізнес-моделі для подолання негативних явищ в процесі роботи виробництв, фірм, фабрик. Відсоток підприємств України, що здійснили реструктуризацію для подолання кризового становища та подальшої успішної роботи є досить високим, що вказує на ефективну діяльність установ. Адже саме продовження існування української підприємницької діяльності є джерелом економічного зростання країни [7].

Для дослідження реструктуризації, необхідно зрозуміти на якому місці у процесі структурної перебудови підприємства вона знаходиться та в чому її основна роль для належної роботи виробничих установ.

Питання реструктуризації роботи підприємств було основним в багатьох наукових роботах наших співвітчизників та світових фахівців, серед яких В. Гамалій, М. Калиниченко, О. Кошик, Ж. Крисько, О. Курінний, І. Мазур, І. Отенко, С. Покропивний. Однак, в їх дослідженнях наявний диспут поглядів на спосіб проведення реструктуризації та недосконалість аргументування соціальної складової процесу та його наслідків. Всі наукові діячі по своєму трактують сутність терміну «реструктуризація», але всі сходяться на одному, що це необхідний процес, функція чи спосіб, що створений для опанування інноваційного, новітнього шляху розвитку, з метою побудови стабільної роботи підприємства.

Прийнято вважати, що вперше термін «реструктуризація» було введено на початку 80-х років ХХ століття генеральним директором компанії «General Electric» Джеком Велчем. Теоретичного формулювання термін не мав, він виник в якості процесу, який власне і описував модернізаційні дії для налагодження роботи компанії. Джек Велчер розумів даний процес як кардинальну зміну структури компанії, що має бути орієнтована на вдосконалення системи управління.

Реструктуризація – це сукупність заходів по оздоровленню підприємств, що пов'язані зі зміною організаційної структури виробничої установи. До поняття реструктуризації входить:

- зміна організаційної структури підприємства,
- зміни у будові управління підприємством,
- зміни у кадровій структурі [5].

Головною метою реструктуризації є поступова гармонійна зміна виробництва з метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробничої діяльності.

До основних причин впровадження процесів реструктуризації на підприємстві варто віднести:

- фізичне та моральне старіння активів підприємства,
- недосконалість системи управління підприємством в сучасних ринкових умовах,
- зростання собівартості продукції відносно її ціни,
- зниження попиту на продукцію,

–надзвичайні явища, стихійні лиха, війни.

Результати реструктуризації оцінюються за такими критеріями:

Прибутковість - досягнення відповідного рівня прибутковості є однією з цілей реструктуризації і водночас показником її успішності;

Наявність позитивних, грошових потоків від основної діяльності - дає можливість повертати борги та інвестувати кошти в оновлення і зростання виробництва;

Зростання продуктивності праці - із скороченням обсягів продажу на традиційних ринках підприємства повинні знаходити нові ринки збуту або скорочувати чисельність свого персоналу;

Зростання продуктивності всіх видів ресурсів - оцінити успішність дій в цьому напрямку можна через показник рентабельності та його динаміку;

Зростання обсягів експорту - орієнтація на зовнішні ринки вимагає використання новітніх маркетингових технологій, підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності [3].

Реструктуризація на рівні компанії впливає на всі аспекти бізнесу, від виробництва через технічні та організаційні системи до фінансових аспектів і питань власності.

В сучасних умовах, українські підприємства використовують один з шляхів реструктуризації своїх підприємств – релокацію (переміщення виробництва, бізнесу, фірми, на більш економічно сприятливе місце) та досить часто проводять зміни в кадрових структурах.

У наукових джерелах виокремлюють такі види процесу реструктуризації підприємств:

1. Відновлення (оздоровлення) - використовується, коли підприємство знаходиться в передкризовому або кризовому стані і намагається вижити.

2. Прогресування (адаптація) – використовується за відсутності кризи, але для подолання негативних тенденцій та адаптації підприємства до нових умов ринку.

3. Проактивність – реалізується в успішних компаніях, які бачать можливість змінити бізнес-ситуацію та прагнуть зміцнити свою ключову позицію та конкурентну перевагу [1].

Реструктуризація – це процес пристосування підприємств до нових вимог оточення. Однак важливо розуміти, що «реструктуризація» це не лише процес, це спосіб та інструмент для вдосконалення роботи. Спосіб забезпечення оптимальної структури підприємства в мінливих умовах господарювання. Інструмент реалізації перетворень на підприємстві, спрямованих на формування ефективної структури капіталу та виробничо-господарських процесів.

Реструктуризацію поділяють на шість основних етапів:

1. Аналіз результатів господарської діяльності.

2. Визначення проблем функціонування та обґрунтування доцільності реструктуризації.

3. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.

4. Оцінка поточної конкурентної позиції на ринку.

5. Формування потенційних стратегічних можливостей здійснення внутрішніх реструктуризаційних заходів.

6. Розробка проекту та основних напрямів реструктуризації, формулювання цілей, задач та визначення методів її проведення [5].

Отже, реструктуризація підприємства – це здійснення організаційно-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатність привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення обсягу випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва [2].

Україна може посісти належне місце в світі за умови опанування інноваційного шляху розвитку, основи якого вже закладені в процесі структурної перебудови економіки. На разі, особливо гостро стоїть проблема ефективності та швидкості змін. Однак власники підприємств вдало використовують реструктурні навички для покращення економічного

сектору країни. Ефективне функціонування підприємств на основі їх реструктуризації, впровадження інновацій, модернізації та техніко-технологічного оновлення забезпечує високі темпи росту підприємницьких структур, що в подальшому сприятиме економічному росту в Україні.

Досліджуючи поняття реструктуризації підприємства, можна зробити такі висновки, що цей процес є найбільш комплексною і глибокою формою перетворення, його необхідність виникає, як правило, при настанні кризи, а також в умовах, коли поточне положення підприємства можна вважати задовільним, але прогнози його діяльності є несприятливими. Проте реструктуризація є лише частиною загального розвитку підприємства і тому може розглядатися як один із найважливіших механізмів реформування, що веде до підвищення ефективності компанії.

1. Оганезов А. В. *Реструктуризація підприємств у сучасних умовах трансформації економіки України*. Економіка і управління. 2004. № 4. С. 33–38.

2. Селівестрова Л. С. Реструктуризація як засіб подолання кризових явищ на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 4. С. 37–44.

3. Силкіна Ю. О. Реструктуризація як основа підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки і соціального розвитку регіонів*. 2012. № 1. С. 132–135.

4. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств. К. : КНЕУ, 2004. 352 с.

5. Ченаш В. С. Економічні основи процесу реструктуризації підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 5. С. 55–61.

6. Гамалій В. Ф., Кошик О. М., Легінькова Н. І. Аналіз здійснення структурної модернізації економіки України. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2016. Вип. 29. С. 36–44.

7. В Україні продовжує працювати 90% підприємств. Електронна газета «Економічна правда». URL : <https://www.epravda.com.ua/news/2022/04/19/685976/>.

8. Кучеренко В., Данкевич Р., Тринчук В. *Форми інтеграції банківського і страхового капіталу: монографія*. Львів: Вид-во «Галичина-Прес». 2018. 136 с.

9. Polinkevych O. M. *Ekonomiczne i społeczne cechy rozwoju biznesu w świecie epidemii, pandemii oraz kryzysów*. *Zeszyty Naukowe WSUS im. M. Iwaszkiewicza w Poznaniu*. 2021. T. 2 (35). S. 33–57

Мішаков А. О., Кравець Д. Є., Шеремета І. А.

Науковий керівник: Полінкевич О. М., д.е.н., професор
Луцький національний технічний університет

МАРКЕТИНГШОВА СТРАТЕГІЯ, ЯК ОСНОВА РОЗРОБКИ БІЗНЕС-ПЛАНУ

У сучасному бізнесі, розробка детального бізнес-плану є важливою складовою успішної роботи компанії. Проте, зустрічаються випадки, коли бізнес-план є недостатньо ефективним і не приносить очікуваних результатів. Однією з причин може стати недостатня увага до розробки маркетингової стратегії, яка є ключовою у плануванні бізнес-плану.

Основна мета роботи – дослідити важливості розробки маркетингової стратегії у процесі створення бізнес-плану. Завдання, яке ставиться у дослідженні:

- розглянути, що таке маркетингова стратегія та як вона впливає на ефективність бізнес-плану;
- дізнатися основні етапи розробки маркетингової стратегії та приклади реалізації цього